



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Universitätsbibliothek Paderborn**

### **Idea Theologiæ Sacramentalis**

**Petrus <a Sancto Josepho>**

**Coloniæ, 1648**

Cap. I. De sacramento Pœnitentiæ secundum se.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-42272**

ralis. 3. Impotentiam spiritualem, ut si quis sit excommunicatus, vel interdictus 4. Obedientiam, ut dum famulus nequit, Missam audire, & simul exequi quod ipsi ab hero suo præceptum est. 5. Consuetudinem in Ecclesia receptam & approbatam, ut dum mulier aliquot diebus à partu, ab ingressu Ecclesiæ abstinet. 6. Charitatem, ut dum quis omittit sacrum, ut inserviat ægroto, quem sine incommodo deferere non potest. Plura videri possunt apud Summistas.

## LIBER III.

## DE POENITENTIA

## ET EXTREMA

## Vnctione.

## CAPUT I.

*De Sacramento Pœnitentiæ secundum se.*

**R**ESOLUTIO I. *Pœnitentiæ est Sacramentum nova legi, à Baptismo distinctum.* QUOD sit Sacramentum patet, tum ex Concilio Trident. *sess. 14. can. 1.* tum quia ad constituendum novæ legis Sacramentum, duo sunt necessaria, & sufficiunt; nimirum promissio gratiæ, & symbolum externum cui gratia annexa est. Hæc autem duo in pœnitentiâ reperiuntur, ut apertè colligitur ex verbis illis Christi *Joan. 10.* Quorum remisistis peccata, remittuntur eis: promissio enim gratiæ continetur in remissione peccatorum; eò quòd peccata non remittuntur sine infusione gratiæ. Symbolum etiam externum apertè subintelligitur, tum ex parte absolventis, quia homines non possunt intelligere sibi remitti peccata: nisi signo aliquo externo ejusmodi remissio fiat,

tum ex parte pœnitentis, quia à peccato absolvi nequit, nisi qui signo aliquo se reum esse peccati testatur, & de illo dolere. Ergo nihil deest pœnitentiæ ad rationem sacramenti.

Quòd verò pœnitentiæ sit sacramentum distinctum à baptismo *probat*, tum ex eodem Concilio *sess. 14. can. 25.* tum ratione: nam ea distincta sunt sacramenta, quæ habent partes essentielles, effectus, & fines distinctos: atqui pœnitentiæ habet partes essentielles, effectus, & finem distinctum à partibus essentialibus, effectu, & fine baptismi: ergo pœnitentiæ, & baptismus sunt sacramenta distincta. Major est indubitata: Minor suadetur quoad singulas partes, in primis Pœnitentiæ sacramentum constat ex actibus pœnitentis, & Sacerdotis absolutione, ut ex partibus essentialibus, ut postea ostendemus. At Baptismus essentialiter componitur ex ablutione, & verbis illis, Ego te baptizo, &c. Deinde Pœnitentiæ remittit tantum peccata actualia post baptismum commissa, & ut plurimum partem pœnæ duntaxat: Baptismus verò remittit tam peccatum originale, quam actualia ante illius susceptionem patrata, & præterea totam pœnam illis debitam. Hinc tertio Baptismus institutus est, ut nos primò in Christo generet: Pœnitentiæ verò ut nos, amissa gratia seu vita baptismali, spiritualiter regeneret: quæ propterea à Patribus merito appellatur, secunda post naufragium tabula.

*Nota* ex communi sententia, hoc sacramentum fuisse institutum, *Joan. 20.* quando Christus post Resurrectionem dedit Apostolis peccata remittendi, & retinendi potestatem, ut patet ex Concil. Trident. *sess. 14. cap. 1.* ubi dicitur, tunc præcipue institutionem illam fuisse peractam; quo loquendi modo aperte indicatur, eam alias fuisse inceptam; nimirum quando Christus *Matth. 18.* dixit ad Apostolos. Quicumque alligaveritis super terram, &c. Et in nocte cœnæ, quo tempore illos de futuro Ecclesiæ statu, & de

DE POENITENTIA CAP. I. 201

de sacramentis vel à se hæctenus institutis, vel instituendis instruxit.

RESOLUTIO II. *Materia remota sacramenti Poenitentia, sunt peccata actualia post baptismum commissa.*

DICO primo, peccata actualia, ut comprehendam tum peccata mortalia, ad quæ præsertim tollenda institutum est hoc sacramentum, ex Concil. Trident. *sess. 14.* per varia capita, tum peccata venialia, quæ ut ait idem Concil. *cap. 5. sess.* citatæ rectè. utiliter, citraque omnem præsumptionem dici possunt in Confessione, ut patet ex piorum hominum usu; esto sine culpa tacere, & multis aliis remediis expiari queant. Tum denique peccata aliàs confessa, quæ etiam non sint materia necessaria hujus sacramenti; sunt tamen materia sufficiens etiam per se sola, ut liquet ex præxi, de qua infra resol. 4.

*Dico secundo, post baptismum commissa*, ut excludam tum peccatum originale, quod cum propria voluntate commissum non sit, non est materia hujus sacramenti, utpote instituti per modum iudicii, adeoque exigit materiam propriæ accusationis; tum peccata actualia ante baptismum patrata: cum enim non baptizatus ad Ecclesiæ jurisdictionem non pertineat, illius peccata clavibus Ecclesiæ subdi nequeunt: tum denique pœnam temporalem ex remissione præcedentium delictorum relictam; accusatio enim fieri debet de culpa commissa, qualis non est pœna illa.

*Nota primò* materiam proximam hujus sacramenti esse actus poenitentis; videlicet contritionem, confessionem, & satisfactionem, ut sumitur ex Concil. Trident. *sess. 14. cap. 3.* Ratio idem ostendit: nam in primis cum in hoc sacramento peccata remittantur, ratio postulat ut ea displiceant, & cum dolore recitentur, non autem per modum cuiusdam historiæ. Item quia hic intervenit iudicium voluntarium, institutum ad salutem peccatoris, requiritur ut ipsemet peccata per confessionem manifestet.

settet. Et tandem quia iudicium non est unde quaque perfectum, nisi à iudice pœna infligatur ob commissam delictum: idcirco imponitur satisfactio.

*Nota secundò ex communi sententia, contritionem aliquam & confessionem esse de essentia huius sacramenti, non tamen satisfactionem: quia hæc interdum non imponitur, ut si moribundus absolvatur; & gratia confertur per absolutionem, etsi nondum imposita sit satisfactio, vel executioni mandata. Verùm etsi hinc probetur actualem injunctionem, aut executionem satisfactionis non esse de essentia huius sacramenti: puto tamen ad illius essentiam spectare preparationem quandam animi, qua pœnitens paratus sit pœnam aliquam subire pro peccatis commissis; siquidem in hoc iudicio non intervenit mera peccatorum indulgentia; sed quædam adjuncta est vindictio, de cuius ratione est, ut reus paratus sit pœnam aliquam subire, si ipsi à iudice imponatur.*

**RESOLUTIO III.** *Forma absolutionis sunt verba illa, Ego te absolvo à peccatis tuis, &c. Sufficiunt autem ad essentiam dua illa voces, absolvo te, qua proferri debent circa præsentem, ut licita sit absolutio, imò & valida.* ]  
PRIMA PARS constat tum ex Conciliis Florent. & Trident. tum ex usu Ecclesiæ.

*Secunda pars ostenditur, quia si verba illa non sufficiunt, ideò est quia verbum absolvo, non est satis determinatum, cum possit significare absolutionem à censura, vel à culpa, vel à pœna. Verùm hæc ratio est parvi momenti, quia supposita confessione peccatorum, absolutio super illam cadens sufficienter intelligitur de peccatis confessis; neque opus est in ipsa absolutionis forma, expressam eorum mentionem fieri.*

*Nota verborum illorum, Ego te absolvo, &c. sensum esse, ego tibi conferò gratiam sanctificantem, quæ ex se peccata remittit; quia videlicet remissio*  
pecca-

DE POENITENTIA CAP. I. 203

peccatorum, quæ tribuitur in hoc sacramento, quæque explicitè per verba formæ significatur, non fit nisi per gratiam. Unde colligitur veram esse formam, et si accedens ad hoc sacramentum, à peccatis liber fit; quia sensus est, ego tibi confero gratiam sanctificantem, quæ ex se peccata, si quæ sunt in subiecto, remittit.

*Tertia pars suadetur*, ex definitione Clementis VIII. qui hanc propositionem, Licet per litteras aut internuncium, confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere; ad minus ut falsam, temerariam, & scandalosam damnavit, & prohibuit sub pœna excommunicationis ipso facto incurrenda, & sibi reservata, ne deinceps publicis, privatisve lectionibus, concionibus, & congressibus doceatur; neve unquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quovis modo deducatur.

*Quarta denique pars* etsi non sit tam certa, ac præcedens, ea ratione probatur: quia ex communi sensu Ecclesiæ, & Theologorum verba propriè dicta ad essentiam hujus formæ requiruntur: verba autem non diriguntur ad absentes, sed ad præsentem, qui audire possunt. Quod maximè verum est de verbis absolutionis, in quibus continetur particula, te, quæ personam præsentem denotat; ad eum modum quo aliàs diximus pronomen, hoc, in forma consecrationis, in absentem materiam cadere nō posse.

Idem etiam colligitur ex citata definitione Clement. VIII. qua etsi videantur damnari tantum illi, qui docent licere absentem absolvere, verisimile tamen est eam etiam procedere contra illos, qui dicunt absolutionem datam absenti, etsi illicitam valere; quia si valida esset hujusmodi absolutio, non prohiberet Pontifex eam dari absenti, saltem in extrema necessitate. Quare cum in nullo casu eam dari velit, manifestum est indicium ejusmodi ab-

di absolutionem non habere, quicquid ad valorem illius necessarium est.

RESOLUTIO IV. *Hoc sacramentum iterari potest, quoties homo peccaverit; imò absolutio pluries dari potest super idem peccatum; licet non super eandem illius confessionem.* ] PRIMA PARS PROBATUR, tum ex Concil. Lateran. cap. 1. de summa Trinit. & fide Catholica, & ex Trident. sess. 14. can. 1. tum quia regula generalis est, nulla peccata mortalia remitti post baptismum, nisi in ordine ad claves Ecclesiae, quod non magis de primo, quam de sequentibus peccatis intelligi potest; cum verba illa Joan 20. Quorum remiseritis peccata remittuntur eis, ad omnia peccata se extendant.

Tum quia ante sacramentorum institutionem; quoties homo peccabat, toties illi licebat ad virtutem poenitentiae, ut ad sacram anchoram confugere, imò peccatorum remissio aliter obtineri non poterat, cum poenitentia nullam habeat vim ad obtinendam futurorum peccatorum remissionem; sed ad eam tantum delenda quae prius patrata fuerant. Ita ergo cum hoc sacramentum virtuti poenitentiae successerit; quoties homo peccat, toties ad illud accedere potest, ut peccatorum remissionem consequatur.

*Secunda pars probatur:* nam sicut homo sapius dolere potest de eodem peccato, illudque confiteri, & pro eo satisfacere; ita potest semel & iterum, & saepius absolutionem illius obtinere. Licet enim ex suppositione idem peccatum sit, non est tamen eadem illius confessio; & sic plures formae non cadunt in eandem materiam proximam, sed in diversas; quod non minus licitum est, quam eadem aqua numero plures homines baptizare. Et hanc assertionem efficaciter confirmat Ecclesiae praxis, qua videmus homines doctos & timoratos, idem peccatum saepius confiteri, & confessarios eis semper absolutionem impertiri, qui maximus esset

error

DE POENITENTIA. CAP. II. 205  
error, si nefas esset idem peccatum pluries Ecclesie  
clavibus subicere.

*Tertia pars ostenditur*, quia absolutio semel valide  
prolata circa unam confessionem, habet totum ef-  
fectum quem habere potest. Quare sicut Sacerdos  
post verba consecrationis semel ritè prolata super  
materiam præsentem, perperam ageret, si iterum  
eadem verba proferret; quia nimirum priora ver-  
ba habuerant totum effectum ad quem sunt institu-  
ta. Ita qui unicam confessionem pœnitentis audi-  
vit, non debet nisi semel absolutionem illi impen-  
dere; cùm ea unica sit materia sacramenti pœniten-  
tiæ, cui unica tantum forma respondere debet.

## C A P U T II.

*De prima parte Sacramenti Pœnitentiæ, qua est  
contritio.*

**R**ESOLUTIO I. *Ad valorem sacramenti sufficit  
contritio illa imperfecta, qua dicitur attritio.* PRO-  
BATUR I. ex Concilio Trident. *sess. 14. cap. 4.* quate-  
nus ait, per attritionem disponi hominem ad gratiã  
in Sacramento Pœnitentiæ obtinendam: non enim  
ad hoc disponderet, si sacramentum ex ea constans nõ  
esset validum. 2. *Ratione*, nam hoc sacramentum in-  
stitutum est, ad primam gratiam conferendam per  
se, & vi sua, seu ex opere operato. At nunquam con-  
ferret primam gratiam, si ad valorem illius esset  
prærequisita, ex parte pœnitentis, vera contritio;  
quia ex communi sententia eodem instanti quo quis  
conteritur, gratia sanctificans ipsi infunditur. Quare  
cùm confessio dolorosa semper præcedat absolutio-  
nem, si dolor ille necessariò est contritio, apertè se-  
quitur pœnitentem nunquam justificari per absolu-  
tionem, sed per eam semper accipere augmentum  
gratiæ; quod à communi sensu alienum est.

*Dices 1.* Dolor requisitus ad valorem hujus sacra-  
menti, est supernaturalis, ex dicendis; atqui attritio